



# NORGES HØYESTERETT

## K J E N N E L S E

avsagt 22. desember 2022 av Høyesterett i avdeling med

dommer Kristin Normann  
dommer Per Erik Bergsjø  
dommer Ingvald Falch  
dommer Erik Thyness  
dommer Knut Erik Sæther

**HR-2022-2469-A, (sak nr. 22-092240SIV-HRET)**  
Anke over Borgarting lagmannsretts kjennelse 6. mai 2022

If Skadeforsikring NUF

(advokat Peter Vagle)

mot

Icopaltak AS

(advokat Knut Glad – til prøve)

## S T E M M E G I V N I N G

(1) Dommer **Falch:**

**Sakens spørsmål og bakgrunn**

- (2) Saken gjelder krav om oppfriskning av en fraværdom i forliksrådet. Spørsmålet er om det da gjelder en frist for å kreve fristoppfriskning, jf. tvisteloven § 6-14 fjerde ledd fjerde punktum.
- (3) Oslo forliksråd avsa 6. mars 2021 fraværdom, hvor Icopaltak AS ble dømt til å betale If Skadeforsikring NUF og Selvaag Prosjekt AS 6 388 094,67 kroner med tillegg av forsinkelsesrente. Av informasjonsskriv som fulgte dommen, fremgikk at den ble ansett forkynt 29. mars 2021, og at fristen for å kreve oppfriskning for forliksrådet er én måned fra forkynnelsen. På grunn av påsken utløp den fristen 6. mai 2021. Det fremgikk også at det kunne kreves oppfriskning av fristoversittelsen.
- (4) Icopaltak AS krevde 16. juni 2021 – én måned og 10 dager senere – oppfriskning for forliksrådet av fraværdommen og innga samtidig tilsvær.
- (5) Oslo forliksråd besluttet 26. juli 2021 ikke å ta begjæringen om oppfriskning til følge. Begrunnelsen er at både fristen for å kreve oppfriskning av fraværdommen og fristen for å kreve oppfriskning av fristoversittelsen er oversittet.
- (6) Icopaltak AS anket beslutningen til Oslo tingrett, som avsa kjennelse 10. november 2021 med denne slutningen:
- «1. Begjæring om oppfriskning av forliksrådets fraværdom av 06.03.21 i saknr. F2021-004255 tas ikke til følge.
  2. Icopaltak AS dømmes til å betale sakskostnader til Selvaag Prosjekt AS og If Skadeforsikring NUF med totalt 12 000 – tolv tusen – kroner.»
- (7) Begrunnelsen er i korte trekk den samme som forliksrådets.
- (8) Icopaltak AS anket til Borgarting lagmannsrett, som avsa kjennelse 6. mai 2022 med denne slutningen:
- «1. Oslo tingretts kjennelse av 10. november 2021 oppheves.
  2. I sakskostnader for lagmannsretten og for rettsgebyrene betaler Selvaag Prosjekt AS og IF skadeforsikring AB – én for alle og alle for én – 24 592 – tjuefire tusen fem hundre og nittito – kroner til Icopaltak AS innen 2 – 2 – uker fra forkynnelsen av kjennelsen.»
- (9) Lagmannsretten kom til at tingretten hadde anvendt tvisteloven § 6-14 fjerde ledd fjerde punktum uriktig da den kom til at regelen inneholder en frist for å kreve fristoppfriskning. Fordi det etter lagmannsrettens syn ikke gjelder noen slik frist, skulle tingretten realitetsbehandlet oppfriskningskravet.

- (10) If Skadeforsikring NUF har anket kjennelsen til Høyesterett. I anken er det opplyst at Selvaag Prosjekt AS ikke anker fordi selskapet ikke gjør krav på noen del av det beløpet som er tilkjent i forliksrådets fraværdom.
- (11) Høyesteretts ankeutvalg besluttet 20. juli 2022 at ankesaken skal avgjøres i Høyesterett i avdeling med fem dommere, jf. domstolloven § 5 første ledd andre punktum.

### **Partenes syn på saken**

- (12) Den ankende part – *If Skadeforsikring NUF* – gjør gjeldende at lagmannsrettens kjennelse er uriktig. Icopaltak AS' krav om oppfriskning er for sent fremsatt til å kunne realitetsbehandles.
- (13) I korte trekk anføres at det følger av tvisteloven § 6-14 fjerde ledd fjerde punktum, lest i sammenheng med § 6-1 andre ledd og § 6-13 andre ledd, at det her gjelder en frist på én måned for å kreve fristoppfriskning. Den fristen utløp 6. juni 2021, og kravet om oppfriskning er dermed fremsatt for sent.
- (14) If Skadeforsikring NUF har fremsatt denne påstanden:
- «1. Lagmannsrettens kjennelse oppheves.
  2. If Skadeforsikring AB c/o If Skadeforsikring NUF tilkjennes sakskostnader for tingrett, lagmannsrett og Høyesterett.»
- (15) Ankemotparten – *Icopaltak AS* – gjør gjeldende at lagmannsrettens kjennelse er riktig. Det gjelder her ingen frist for å kreve fristoppfriskning.
- (16) I korte trekk er det fremhevet at tvisteloven § 6-14 fjerde ledd fjerde punktum ikke inneholder noen slik frist. Det følger av andre punktum at § 16-13 ikke får anvendelse. Paragraf 6-1 andre ledd får ikke betydning.
- (17) At reglene skal anvendes av lekfolk – forliksrådet og partene der – på et område hvor det treffes mange avgjørelser, tilsier at man ved tolkningen må være særlig tro mot ordlyden. Oppfriskningsregelen ble innført for å styrke rettssikkerheten og må ikke tolkes slik at den blir en felle for partene. Å gi anledning til oppfriskning sikrer at resultatet til slutt blir riktig, fordi dette tilrettelegger for kontradiksjon. Dersom det går lang tid før krav om oppfriskning fremsettes, vil dette uansett tale mot at oppfriskning gis.
- (18) Icopaltak AS har fremsatt denne påstanden:
- «1. Anken forkastes.
  2. Icopaltak AS tilkjennes sakskostnader for tingrett, lagmannsrett og Høyesterett.»

## Mitt syn på saken

### *Problemstillingen – oversikt over rettsmidlene*

- (19) If Skadeforsikring NUF har anket over lagmannsrettens tolkning av tvisteloven § 6-14 fjerde ledd. Dette kan Høyesterett prøve, jf. § 30-6 bokstav c.
- (20) En part som får en fraværdom mot seg i forlikrådet, og som ønsker å angripe dommen, har to muligheter:
- (21) Den ene er å sende *stevning* til tingretten, jf. tvisteloven § 6-14 *første* ledd. Fristen er én måned fra forkynnelsen av dommen. Av § 6-14 første ledd tredje punktum fremgår at det «kan gis oppfriskning for oversittelse av fristen».
- (22) Den andre muligheten er å kreve *oppfriskning* for forlikrådet, jf. § 6-14 *fjerde* ledd. Det var denne muligheten Icopaltak AS benyttet. Oppfriskning innebærer at parten gis anledning til å foreta den prosesshandlingen som parten har forsømt – typisk å inngi tilsvarende eller å møte til rettsmøte – med den virkning at saken fortsetter i samme stilling som før forsømmelsen, se § 16-6 første ledd.
- (23) Paragraf 6-14 fjerde ledd har denne ordlyden:
- «Har forlikrådet avsagt fraværdom, kan klagemotparten kreve oppfriskning. Reglene i §§ 16-12 til 16-14 gjelder ikke. Fristen for å kreve oppfriskning er én måned. Det kan gis oppfriskning mot oversittelse av fristen. Forlikrådets beslutning om oppfriskning kan bare ankes dersom den nekter oppfriskning. Oppfriskning etter første punktum kan kun kreves én gang i samme sak. I stedet for oppfriskning, kan klagemotparten ta ut stevning til tingretten etter første ledd. Det kan for øvrig ikke begjæres oppfriskning i forlikrådet.»
- (24) Bestemmelsen kom inn i loven med virkning fra 2019. Første til tredje punktum fastslår at parten har krav på oppfriskning av en fraværdom avsagt av forlikrådet – *avgjørelsesoppfriskning* – dersom kravet fremsettes innen én måned etter forkynnelsen av dommen.
- (25) Fristen er med andre ord den samme for å kreve avgjørelsesoppfriskning og for å sende stevning. I begge tilfellene har parten krav på å få behandlet saken på nytt. Den eneste forskjellen er hvilken instans som skal behandle den, forlikrådet i førstnevnte og tingretten i sistnevnte tilfelle.
- (26) Icopaltak AS oversatt fristen for å kreve avgjørelsesoppfriskning. For å få behandlet saken på nytt i forlikrådet, er selskapet derfor avhengig av å få *fristoppfriskning*, som reguleres av fjerde punktum i det jeg siterte fra § 6-14 fjerde ledd. Der heter det at «[d]et kan gis» slik oppfriskning. Formuleringen er, som jeg nevnte, lik i § 6-14 første ledd tredje punktum, som gir samme rett til fristoppfriskning dersom søksmålsfristen oversittes.
- (27) Det er på det rene at § 6-14 fjerde ledd fjerde punktum – på samme måte som § 6-14 første ledd tredje punktum – selv ikke inneholder noen frist for å kreve fristoppfriskning. Spørsmålet er om en slik frist likevel gjelder.

## **Betydningen av tvisteloven §§ 6-1 og 16-13**

### *Presentasjon av reglene*

- (28) Det følger av tvisteloven § 6-1 andre ledd at reglene i tvisteloven kapittel 16 – som i avsnitt III inneholder regler om forsømmelser og fraværdom – får anvendelse for forliksrådet «så langt de passer og ikke annet er bestemt i dette kapittel».
- (29) Av § 16-11 første ledd fremgår at en fraværdom i tingretten kan angripes ved krav om avgjørelsesoppfriskning. Fristen er etter § 16-13 andre ledd én måned, og den regnes etter fjerde ledd første punktum fra forkynnelsen av fraværdommen. Av fjerde ledd andre punktum følger:
- «Blir denne fristen oversittet, kan det gis oppfriskning for det etter reglene i dette kapittel.»
- (30) I dette ligger at også fristen for å kreve fristoppfriskning er én måned, jf. § 16-13 andre ledd. Den fristen løper etter tredje ledd fra forsømmelsen, som vil være tidspunktet da fristen for å kreve avgjørelsesoppfriskning utløp. Sagt med andre ord: For å kunne angripe en fraværdom i tingretten gjelder først en frist på én måned fra forkynnelsen for å kreve avgjørelsesoppfriskning, og deretter en ny frist på ytterligere én måned for å kreve fristoppfriskning.
- (31) Spørsmålet er om tvisteloven § 6-1 andre ledd fører til at denne én-måneders-fristen for å kreve fristoppfriskning i § 16-13 også gjelder når fraværdommen er avsagt av forliksrådet.

### *Er annet bestemt?*

- (32) Reglene i § 16-13 gjelder som nevnt bare «så langt ... ikke annet er bestemt» i lovens kapittel 6, jf. § 6-1 andre ledd. Som jeg siterte, følger det av § 6-14 fjerde ledd andre punktum at «§§ 16-12 til 16-14 gjelder ikke».
- (33) Det er åpenbart at de nevnte reglene i kapittel 16 ikke gjelder ved krav om *avgjørelsesoppfriskning* av fraværdom i forliksrådet. Slik oppfriskning skal, som jeg nevnte, innvilges uten videre dersom kravet er fremsatt innen fristen i § 6-14 fjerde ledd tredje punktum. Dette er annerledes ved krav om avgjørelsesoppfriskning av fraværdom i tingretten, hvor også vilkårene i § 16-12 må være oppfylt. Fordi det ved krav om avgjørelsesoppfriskning av fraværdom i forliksrådet fastsettes andre regler, bestemmer § 6-14 fjerde ledd andre punktum at §§ 16-12 til 16-14 ikke gjelder.
- (34) Når det derimot gjelder krav om *fristoppfriskning*, inneholder § 6-14 fjerde ledd ikke regler som avviker fra dem som fremgår av §§ 16-12 til 16-14. Selv om ordlyden ikke er klar, er det, når § 6-14 fjerde ledd ses i sammenheng, nærliggende å lese *andre* punktum slik at den knytter seg til *første* punktum – avgjørelsesoppfriskning – og ikke til *fjerde* punktum – fristoppfriskning.
- (35) Jeg kan derfor ikke se at ordlyden gir støtte for den tolkning at det ikke gjelder noen frist overhodet for å fremsette krav om fristoppfriskning. Også det faktum at regelens tredje

punktum fastslår at «[f]risten for å kreve oppfriskning er én måned» tilsier at en slik frist også må gjelde for krav om fristoppfriskning.

(36) Tolkningen har støtte i lovforarbeidene. I Prop. 62 L (2017–2018) side 49 heter det:

«Vilkårene for oppfriskning er uttømmende angitt i § 6-14 fjerde ledd. De alminnelige reglene om oppfriskning i §§ 16-12 til 16-14 gjelder ikke for behandlingen av krav om oppfriskning etter § 6-14 fjerde ledd første punktum.

Fristen for å kreve oppfriskning vil være én måned. Fristberegningen skal skje på samme måte som etter § 6-14 første ledd. Dette innebærer at fristen løper fra fraværsgjørelsen eventuelt har blitt forkynt, jf. § 16-13 fjerde ledd. Det kan gis oppfriskning mot oversittelse av fristen etter vilkårene i § 16-12.»

(37) Her fremgår at regelen i andre punktum om at §§ 16-12 til 16-14 ikke gjelder, bare knytter seg til første punktum, som gjelder avgjørelsesoppfriskning. I tillegg uttrykker departementet avslutningsvis i sitatet at meningen er å gi § 16-12 anvendelse ved behandlingen av krav om fristoppfriskning.

(38) Det er derfor ikke bestemt i § 6-14 fjerde ledd at fristen for å kreve fristoppfriskning i § 16-13 ikke gjelder.

*Passer fristregelen i § 16-13?*

(39) Av tvisteloven § 6-1 andre ledd følger som nevnt også at reglene i kapittel 16 bare får anvendelse «så langt de passer».

(40) Behovet for frister for krav om oppfriskning av fraværdommer i forlikrådet faller sammen med behovet for reglene om rettskraft. Rettskraftreglene sikrer at partene på et tidspunkt kan innrette seg etter at rettsavgjørelsen er endelig og handle deretter. Slik sett passer reglene som gjelder for å kreve ny behandling av fraværdommer i tingretten. Jeg peker her også på tvisteloven § 6-1 første ledd, hvor det står at behandlingen i forlikrådet skal legge til rette for at partene får løst saken «enkelt, hurtig og billig». Hurtigheten vil hemmes om behandlingen når som helst kan fortsette.

(41) Forlikrådets dokumenter kan forkynnes i vanlig brev uten mottakskvittering, jf. domstolloven § 163 a første ledd siste punktum. Dette skaper risiko for at parten ikke mottar dokumentene og av den grunn uteblir fra behandlingen. Høyesterett har imidlertid fastslått at fraværdommen i slike tilfeller er en nullitet, som derved verken har rettskraft eller kan tvangsinnføres, se blant annet Rt-2014-328 avsnitt 19–22. Problemet med at parten ikke har deltatt fordi hen ikke har vært kjent med saken, er derfor løst på annen måte og tilsier ikke at fristen for å kreve fristoppfriskning ikke passer.

(42) Heller ikke det grunnleggende kravet om at parten skal få argumentere for sin sak – kontradiksjon – tilsier at fristregelen ikke passer. Når nullitetstilfellene holdes utenfor, er forutsetningen at parten har fått anledning til å argumentere, men likevel er uteblitt. Hensynet til parten taler derfor ikke for å gi mer enn en frist på til sammen to måneder for å fremsette krav om oppfriskning.

- (43) Et særlig forhold knytter seg til at også avvisningskjennelser i tingretten kan kreves oppfrisket, jf. tvisteloven § 16-11 første ledd. De kan oppfriskes selv om stevningen eller anken var fremsatt så sent at den ikke kan oppfriskes, se Rt-2008-1723 særlig avsnitt 30 og 33. Dette innebærer at den part som angriper en fraværdom i forliksrådet med stevning til tingretten, kan komme bedre ut enn den parten som i stedet krever oppfriskning for forliksrådet. Men dette er en konsekvens av reglene som jeg mener Høyesterett ikke har mulighet til å avbøte her. De grunnleggende behov for at fraværdommer – som parten har fått forkynt – på et visst tidspunkt blir endelige, gjør seg sterkt gjeldende.
- (44) Jeg mener derfor at fristregelen i § 16-13 passer. Det gjelder dermed en frist på én måned for å fremsette krav om fristoppfriskning av forliksrådets fraværdommer, jf. § 6-1 andre ledd.

### ***Konklusjon***

- (45) Jeg har etter dette kommet til at tvisteloven § 6-14 fjerde ledd første til fjerde punktum, sett i sammenheng med § 6-1 andre ledd og § 16-13, må forstås slik:
- (46) Mot fraværdom i forliksrådet kan det innen en frist på én måned fra forkynnelsen kreves avgjørelsesoppfriskning, og innen en frist på ytterligere én måned kreves fristoppfriskning. Etter at den siste fristen er utløpt, er forliksrådet avskåret fra å gi oppfriskning.
- (47) Dette innebærer at lagmannsretten har tolket § 6-14 fjerde ledd fjerde punktum uriktig. Selv om Høyesterett bare har prøvd lagmannsrettens lovtolkning, er det her grunnlag for å treffe en ny avgjørelse, jf. tvisteloven § 30-14 andre ledd. Det er uomtvistelig at Icopaltak AS fremsatte krav om oppfriskning etter at den nevnte siste fristen for å kunne få oppfriskning var utløpt. Ny avgjørelse treffes mest hensiktsmessig ved å stadfeste tingrettens kjennelse.

### ***Sakskostnader***

- (48) If Skadeforsikring NUF har vunnet saken og har krav på full erstatning for sine sakskostnader i alle instanser, jf. tvisteloven § 20-2 første ledd. Høyesterett skal legge sitt resultat til grunn når kravene for de lavere instanser avgjøres, jf. § 20-9 andre ledd. Det er her ikke tilstrekkelig grunn til å gjøre unntak etter § 20-2 tredje ledd.
- (49) If Skadeforsikring NUF har fremlagt kostnadsoppgave, som i sin helhet omfatter salær til prosessfullmektigen, på 12 000 kroner for tingretten og 9 000 kroner for lagmannsretten. For Høyesterett er kravet 267 750 kroner som, med tillegg av ankegebyret på 7 338 kroner, til sammen blir 275 088 kroner.
- (50) Selv om kravet for Høyesterett er høyt, mener jeg at også dette etter omstendighetene må godtas som rimelig og nødvendig, jf. tvisteloven § 20-5 første ledd. I vurderingen har jeg lagt noe vekt på at beløpet ikke er bestridt.

(51) Jeg stemmer for denne

K J E N N E L S E :

1. Tingrettens kjennelse stadfestes.
2. I sakskostnader for lagmannsretten og Høyesterett betaler Icopaltak AS til If Skadeforsikring NUF 284 088 – tohundreogåttifiretusenogåttiåtte – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne kjennelsen.

(52) Dommer **Sæther:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.

(53) Dommer **Thyngess:** Likeså.

(54) Dommer **Bergsjø:** Likeså.

(55) Dommer **Normann:** Likeså.

(56) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

K J E N N E L S E :

1. Tingrettens kjennelse stadfestes.
2. I sakskostnader for lagmannsretten og Høyesterett betaler Icopaltak AS til If Skadeforsikring NUF 284 088 – tohundreogåttifiretusenogåttiåtte – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne kjennelsen.